

het kind vaststellen. Bij een volwassene zou ik in dit stadium, op den achtsten tot tienden dag, wel reeds een miltzwelling hebben kunnen constateeren, maar deze is bij een derde der gevallen van kindertyphus niet aanwezig. Ook de roode plekjes, op de buikhuid, die bij volwassenen op eenmaal de diagnose kunnen verhelderen, ontbreken bij het kind meestal, zoo ook in dit geval. Evenmin had de diarrhee het karakter van den volwassen typhuslijder. Zooals de lezer reeds zal opgemerkt hebben, was — behoudens een ervaringsindruk en een lichte bronchitis — geen enkel kenmerkend symptoom bij onzen jongen patiënt aanwezig. En dat nog wel op den achtsten tot den tienden dag! Op welke wijze zou ik hier en dan liefst zoo spoedig mogelijk tot vaststaande zekerheid kunnen geraken?

Antwoord: Uitsluitend door het laboratoriumonderzoek. De urine gaf een positieve zoogenaamde diazo-reactie, die een zware infectie aanduidt en bij de griep niet voorkomt. En zekerheid gaf het bacteriologisch serologisch onderzoek van een kleine hoeveelheid afgenomen bloed, terwijl te zelfder tijd uit een kleine hoeveelheid van de ontlasting een cultuur van typhusbacillen kon worden gekweekt. Door het laboratoriumonderzoek komt tevens vast te staan of wij met een echt typhusgeval te doen hebben, dan wel met een geval van paratyphus a of b, die een zeer op typhus gelijkend ziektebeeld geven. Ook een blindedarmontsteking kan in zeldzame gevallen zéér aan een typhus doen denken en ook dan beslist het laboratoriumonderzoek. Bij typhus is het aantal witte bloedlichaampjes verminderd, bij blindedarmontsteking vermeerderd dit.

Dit, wat betreft de herkenning van het ziektebeeld. Thans eenige woorden over de behandeling en de voorkoming.

Het beste *voorbehoedmiddel* bij alle, niet te zwakke personen, is de onderhuidse inspuiting van een preparaat van gedoode typhusbacillen. Deze inspuiting wordt om de week herhaald en geschiedt in het geheel driemaal. Van de inenting der koepokstof verschilt deze methode, omdat zij geen *ziektstof* van mensch of dier bevat. Zij is te rangschikken onder de *isopathische*, aan de *homoeopathie* verwante behandeling.

De homoeopathie zelve bezit een schat van voortreffelijke middelen voor elk stadium der typhusbehandeling, maar deze schat mag uitsluitend worden beheerd door den homoeopathischen arts.

Het koken der melk en der groenten is noodzakelijk, wanneer de stedelijke gezondheidsorganen niet met zekerheid kunnen waarborgen, dat zij vrij van bacteriën zijn.

Over de behandeling en de verpleging het volgende:

1e. De patiënt moet worden verpleegd in een ruim en goed geventileerd vertrek om een voortdurend toestroom van frissche lucht te waarborgen.

2e. Nauwkeurige verzorging van bed- en lijflinnen, betrachtting van de grootst mogelijke zindelijkheid. Uiterst zorgvuldige behandeling van doorliggingswonden, indien deze ontstaan. Ter voorkoming daarvan het gebruik van een water- of rubberbed.

3e. In het begin der ziekte zijn koude afwasschingen en inwikkelingen — lees hetgeen hierover reeds eerder werd geschreven — van groote betekenis.

4e. Het dieet moet vloeibaar zijn of ten minste uit lepelkost bestaan. Kleine hoeveelheden worden elke twee uur gegeven. Deze hoeveel-

heden moeten niettemin zoo rijk mogelijk aan voedingswaarde zijn, omdat tijdens het ziekteverloop een asthenie of verval van krachten kan optreden.

5e. Het oplettend oog van verzorger (ster), verpleegster of geneesheer mag geen enkele kleine verandering aan den zieke of zijn omgeving over het hoofd zien. Geen lijder eischt zooveel zorg als de typhuspatiënt.

6e. De typhuspatiënt heeft na zijn genezing een behoorlijken tijd noodig om zijn krachten te herwinnen. De patiënt kan zelfs sterker worden dan voorheen. Meer dan één patiënt kreeg na een doorgestane typhus een krachtiger haardos terug dan hij bezat.

Het *besmettingsgevaar* van typhus eischt van de omstanders van den zieke de uiterste zorg in betrekking tot reinheid van handen, kleeding en gebruiksartikelen. Het gebruik van lysoform of van het meer aangename dettol of zephyrol kan niet ontbeerd worden. Desinfectie der wasch met 5 pct kresolzeep.

Dr R. A. B. Oosterhuis

Naar een teekening van Roeland Koning